

Uchwała Nr LXVII/77/2023
Rady Gminy Łukta
z dnia 28 grudnia 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Uzależnień w Gminie Łukta na 2024 rok.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2023r. poz. 40 z późn. zmianami), art. 4¹ ust 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz.U. z 2023 roku poz. 2151) oraz art. 5 ust. 1 i art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U z 2023 poz. 1939) – **Rada Gminy Łukta uchwała, co następuje:**

§ 1.

Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Uzależnień w Gminie Łukta na 2024 rok, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie niniejszej uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Marta Drozdowska

**Gminny Program
Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Uzależnieniom
w Gminie Łukta
na 2024 r.**

I. WPROWADZENIE

Alkohol jest jedną z najpopularniejszych substancji psychoaktywnych, a jego nadużywanie może prowadzić do wystąpienia wielu negatywnych skutków. Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) alkohol jest jednym z największych czynników ryzyka dla zdrowia populacji, większe ryzyko stanowi tylko palenie tytoniu i nadciśnienie tętnicze. Ze spożywaniem alkoholu związek ma ponad 60 rodzajów chorób i urazów. Z nadużywaniem alkoholu powiązane są m.in. problemy przemocy w rodzinie, ubóstwo i wykluczenie społeczne. Obecnie uznaje się, że oprócz alkoholu - **narkomania** jest jednym z wielu zagrożeń, którego mogą doświadczyć osoby bez względu na wykształcenie, wiek, pochodzenie społeczne, wyznanie, zawód czy też miejsce zamieszkania. Uzależnienie od narkotyków może zagrażać każdemu człowiekowi, chociażby ze względu na fakt, iż współcześnie widoczny jest dynamiczny rozwój narkomanii. W Polsce, jak i w innych państwach narkomania zaliczana jest do ważnych problemów zdrowotnych, społecznych, a przede wszystkim do istotnych zagrożeń moralnych.

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej należy do zadań własnych gminy. Podstawę prawną stanowi ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w Łukcie jest zapisem działań, które będą realizowane w ramach zadań własnych gminy, w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, przemocy w rodzinie i innych problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych na terenie gminy Łukta.

II. PODSTAWY PRAWNE ORAZ DOKUMENTY KORESPONDUJĄCE Z REALIZACJĄ ZADAŃ W ZAKRESIE PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE ŁUKTA

Podstawą prawną Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest:

- 1. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi** (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151), która stanowi kluczowy dokument kompleksowo regulujący zagadnienia związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Porządkuje kwestie dotyczące m.in.: zadań wykonywanych przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację, źródła finansowania tych działań, funkcjonowania rynku napojów alkoholowych, postępowania wobec osób nadużywających alkoholu oraz przepisów karnych związanych z obrotem alkoholem oraz jego reklamą.
- 2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku., o przeciwdziałaniu narkomanii** (t.j z 2023 poz.1939 ze zmianami), która stanowi kluczowy dokument kompleksowo regulujący zagadnienia związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów narkomanii.
- 3. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025** (Dz.U. z 2021 poz.642). Celem strategicznym programu jest zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu. Jednym z celów operacyjnych jest profilaktyka uzależnień i promocji zdrowia psychicznego

4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zmianami) zawiera przepisy, w których wyliczone są zadania samorządu gminnego. Jednym z nich jest opracowanie, aktualizowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych, która obejmuje m.in. program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. 2021 poz. 1249 ze zmianami), w której zawarto zadania własne samorządu gminnego, polegające m.in. na inspirowaniu i promowaniu nowych rozwiązań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz opracowaniu i realizacji programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

6. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego oraz wolontariacie (tj. Dz.U. z 2022, poz. 1327 ze zmianami) reguluje m.in. zasady prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje społeczne w sferze zadań publicznych oraz współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi. Istotną kwestią jest możliwość zlecenia organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych o charakterze lokalnym lub regionalnym. Działalność pożytku publicznego określona w ustawie to działalność społecznie użyteczna, prowadzona przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych określonych w ustawie, a sfera ta obejmuje zadania w zakresie m.in. przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

7. Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022 (uchwała RM z dnia 21 grudnia 2021r. Dz.U z 2021 poz. 1204), którego celem głównym jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce.

8. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Łukta lata 2012-2022, określający działania związane z przeciwdziałaniem zjawisku przemocy w rodzinie na terenie Gminy Łukta.

Zgodnie z Narodowym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przyjmuje się, iż napój alkoholowy jest specyficznym towarem, wymaga specjalnych regulacji prawno-administracyjnych oraz finansowych umożliwiających wyższy stopień kontroli niż ta, która obowiązuje w systemie wolnorynkowym wobec innych produktów, dlatego też stosuje się odpowiednio uchwałę Rady Gminy Łukta, określającą liczbę punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na władze gminy obowiązek prowadzenia działań zmierzających do ograniczenia dostępności do napojów alkoholowych. W Gminnym programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii określa się następujące potrzeby ograniczające dostępność do alkoholu:

1) potrzeba funkcjonowania Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, której zadaniem jest między innymi przygotowywanie, konsultowanie i opiniowanie projektów uchwał Rady Gminy dotyczących problematyki uzależnień oraz wynikających z używania tych substancji problemów społecznych,

2) potrzeba prowadzenia szkoleń dla przedstawicieli poszczególnych służb i instytucji, a także podmiotów działających na terenie gminy (m.in. przedsiębiorców prowadzących sklepy, lokale

gastronomiczne z napojami alkoholowymi) wskazujących na znaczenie, wagę problemów alkoholowych oraz innych uzależnień dla społeczności lokalnej.

Biuro Gminnej Komisji Rozwiązywania problemów alkoholowych znajduje się na parterze wobec czego nieograniczony dostęp do pomocy mają osoby niepełnosprawne.

III. OPIS SYTUACJI W ZAKRESIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ W ŁUKCIE

1. W 2023 roku w ramach Kampanii Zachowaj Trzeźwy Umysł została przeprowadzona diagnoza problemów społecznych. Badanie przeprowadzono wśród uczniów klas V-VIII Szkoły Podstawowej. Tematem badań było spędzanie czasu wolnego, uzależnienia, relacje w rodzinie, relacje rówieśnicze. Przeprowadzenie badania, a następnie analiza otrzymanych odpowiedzi pozwoliły na wysunięcie jednego głównego wniosku tj. że im starsze dzieci tym gorsze są relacje z rodzicami, co skutkuje szukaniem innych, często destrukcyjnych sposobów zaspokajania potrzeb przynależności, akceptacji i bliskości. W 2023 przeprowadzono też badania MŁODE GŁOWY, które ujawniły dużo problemów młodzieży. Wynika z nich, że dzieci i młodzież wymaga dużego wsparcia psychicznego, pomocy w radzeniu sobie z uzależnieniami cyfrowymi, z budzeniem u nich motywacji, chęci do życia.

2. Dane dotyczące działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Łukcie - w 2023 roku do dnia 11.12.2022 wpłynęło 10 nowych wniosków o podjęcie działań wobec uzależnionych, z tego 1 osoba podjęła terapię w trybie stacjonarnym i 1 osoba w trybie ambulatoryjnym. Wobec trzech osób złożono wniosek do sądu o zobowiązanie do leczenia.

2. Pomoc udzielana uzależnionym mieszkańcom oraz ich rodzinom. Udzielaniem pomocy w różnych formach zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Udziela m. in. pomocy finansowej i materialnej rodzinom z problemami alkoholowymi.

Tabela 1. Dane dotyczące pomocy finansowej dla rodzin z problemem alkoholowym udzielonej w latach 2020- 2023 (stan na dzień 11.12.2023r.) przez GOPS Łukta

	2020	2021	2022	2023
Ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej GOPS	217	215	183	149
Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej GOPS objętych tą pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny, w tym z powodu narkomanii	7	5	5	4
	0	0	1	1

3. Pomoc psychologa zatrudnionego przez wójta w ramach środków na profilaktykę- w terapii uczestniczyło 23 osoby.

4. Instytucje oferujące pomoc terapeutyczną:

a) Wojewódzki Zespół Lecznictwa Psychiatrycznego – samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej, organ założycielski -Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego;

-Oddział Leczenia Zespołów Abstynencyjnych, m.in.: leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych, leczenie psychoz alkoholowych, detoksykacja, wydawanie opinii sądowo-psychiatrycznych

-Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu (z Pododdziałem Dziennym), m. in.: realizacja programów psychoterapii uzależnienia od alkoholu, świadczenia indywidualne udzielane osobom uzależnionym, działania konsultacyjno-edukacyjne dla członków rodzin osób uzależnionych, programy terapeutyczne dla osób współuzależnionych prowadzone w punkcie konsultacyjnym

b) NZOZ Przychodnia Psychoterapii, Profilaktyki i Leczenia Uzależnień w Olsztynie przy ul. Puszkina 13, m. in. w zakresie: psychoterapia, poradnictwo dla osób oraz rodzin z problemem narkotykowym, psychoterapia osób uzależnionych od alkoholu utrzymujących abstynencję , grupy edukacyjno-motywujące dla osób skierowanych na leczenie przez Sąd Rodzinny, oddział dzienny uzależnień bliżej nie scharakteryzowanych, program metadonowy dla osób uzależnionych od heroiny

c) Szpital we Fromborku i Lidzbarku Warmińskim- z usług tych placówek również korzystają osoby z naszego terenu.

d) poradnie ambulatoryjne w Ostródzie

5. Ilość wszczętej procedury Niebieska Karta:

Tabela 2. Zestawienie Niebieskich Kart sporządzonych w latach 2020 – 2023 (stan na dzień 11.12.2023r.)

Instytucja zakładająca Niebieską Kartę	2020	2021	2022	2023
Policja	12	11	8	7
GOPS	0	0	0	0
Oświata	0	0	0	0
Służba Zdrowia	0	0	0	0
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0	1
RAZEM	12	11	8	8

IV. CEL STRATEGICZNY PROGRAMU

Ograniczenie występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych oraz nowych problemów społecznych, kryminalnych, epidemiologicznych bezpośrednio z nimi związanych.

V. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

- Dążenie do zwiększania świadomości społecznej w zakresie właściwego postrzegania problemów uzależnień
- Profilaktyka problemów alkoholowych i narkotykowych
- Wspieranie osób i rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym oraz z problemem przemocy w rodzinie
- Działania zmierzające do wzmacniania więzi rodzinnych
- Zwiększenie umiejętności i dzieci w radzeniu sobie z problemami oraz ograniczenie wczesnej inicjacji alkoholowej
- Propagowanie zdrowego stylu życia

VI. POWYŻSZE CELE BĘDĄ REALIZOWANE POPRZEZ NASTĘPUJĄCE DZIAŁANIA:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

- utrzymanie biura komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych- przyjmowanie zgłoszeń, prowadzenie informacji na temat leczenia, współpraca z placówkami lecznictwa
- szkolenia komisji, innych grup zawodowych zaangażowanych w profilaktykę, szkolenie rady pedagogicznej, przeszkolenie do prowadzenia profesjonalnej profilaktyki
- wsparcia dla osób, które przeszły leczenie stacjonarne i chcą nadal kontynuować dalszą terapię
- utrzymanie konsultacji psychologa, dla mieszkańców naszej gminy
- prenumerata czasopism poświęconych uzależnieniu, przemocy, psychologii, pedagogiki oraz zakup specjalistycznej literatury

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

- działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - porady i konsultacje
- dofinansowanie szkoleń, wspieranie prac w ramach zespołu interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie
- zorganizowanie gminnego tygodnia walki z przemocą przy współpracy GOPS i GOK, kampania informacyjna i edukacyjna, udział w kompanii „Biała Wstążka”
- zakup i rozpowszechnianie broszur na temat zjawiska przemocy, alkoholizmu i uzależnień
- kierowanie wniosków do sądu w celu zobowiązania do leczenia odwykowego.

- zbieranie opinii o uzależnionych (GOPS, policja, szkoła), kierowanie na badania w celu uzyskania opinii biegłych o uzależnieniu.
- uczestniczenie w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych do spraw przeciwdziałania przemocy – udział w strategiach i projektach gminnych (GOPS), współpraca między służbami, wyjazdy w teren.
- Dofinansowanie terapii rodzinnych i terapii dzieci oferowanej przez placówki i instytucje znajdujące się poza terenem gminy.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w szczególności dla dzieci i młodzieży.

- Programy profilaktyczne dla szkół podstawowych
- Realizacja w klasach VIII programu profilaktycznego DEBATA
- Zorganizowanie szkolenia dla nauczycieli z programu APTECZKA PIERWSZEJ POMOCY EMOCJONALNEJ
- oferty szkoleń dla nauczycieli i innych grup zawodowych zajmujących się profilaktyką – komunikacja, umiejętności wychowawcze, profilaktyka.
- szkolenia dla rodziców – umiejętności wychowawcze, spotkania na świetlicach wiejskich, edukacja rodziców, edukacja o uzależnieniach na zebraniach szkolnych.
- spotkanie dla klasy VIII na Dzień FAS.
- prowadzenie szkolenia w zakresie profilaktyki dla osób prowadzących i tych którzy chcą prowadzić pozalekcyjne zajęcia sportowe, organizację czasu wolnego
- realizacja projektów pozalekcyjnych zajęć sportowych z naciskiem na profilaktykę
- organizowanie wyjazdu letniego dla osób, z rodzin gdzie występuje przemoc, bądź problemy wychowawcze z dziećmi bądź wyjazdu dla młodzieży sprawiającej trudności wychowawcze
- Systematyczna kontrola sklepów
- Udział w kampaniach ogólnopolskich np. Zachowaj Trzeźwy Umysł.
- Stypendia dla młodzieży w ramach współpracy z FRRŁ

4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy poprzez następujące działania

- powierzanie lub wspieranie realizacji zadań organizacjom pozarządowym prowadzącym działalność pożytku publicznego w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym,
- zakup usług od podmiotów prawnych lub osób fizycznych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest faktycznym i realnym koordynatorem realizacji gminnego programu. Wymienione wyżej zadania będą realizowane przez: specjalistę ds. profilaktyki i uzależnień, szkoły, GOPS w Łukcie, policję, podmioty gospodarcze i osoby fizyczne podejmujące działania na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych.

Obok ustawowych zadań gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych:

- opracowuje gminny program rozwiązywania problemów alkoholowych,
- opiniuje projekty uchwał Rady Gminy dotyczące liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży tych napojów,

- opiniuje opracowanie warunków sprzedaży napojów alkoholowych,
- prowadzi kontrolę przestrzegania warunków wydawania i cofania zezwolenia na sprzedaż alkoholu oraz korzystania z tych zezwoleń,
- opiniuje decyzje o cofaniu zezwoleń, prowadzi monitorowanie problemów alkoholowych, przygotowuje sprawozdanie z realizacji programu
- opiniuje pod względem lokalizacji wnioski o zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych
- motywuje osoby zgłoszone do dobrowolnego podjęcia leczenia
- wobec osób, które były zgłoszone i nie podjęły dobrowolnie leczenia Komisja podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia przez sąd zobowiązania do leczenia odwykowego

Środki finansowe w kwocie **125.000 zł** niezbędne do realizacji gminnego programu profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych pochodzić będą z rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy.

Zadania realizowane w ramach niniejszego programu mogą być również finansowane z innych źródeł np. dotacji celowych, darowizn i innych wpływów od osób prawnych fizycznie.

Postanowienia końcowe .

Zasady wynagradzania członków Komisji:

Dieta w kwocie 8% najniższego wynagrodzenia obowiązującego w danym roku kalendarzowym należy się za:

- udział w posiedzeniu Komisji
- udział w kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych

Dla członków komisji należy się zwrot kosztów podróży jeśli wyjazd związany jest z realizacją programu, na podstawie rozliczenia delegacji, za bilety lub ryczałtu za wyjazd samochodem.

PRZEWODNICZĄCA
Marta Drozdowska
 Marta Drozdowska